

Sundhedsprofil

2015/2016

9. klasse

Udarbejdet af:

Børne-ungelæge

Tove Billeskov

Ishøj Kommune

INDHOLD

side

1. Resultater, konklusion.....	3
2. Baggrund, materiale.....	4
3. Sociale kompetencer.....	5
4. Skole og trivsel.....	6
5. Morgenmad.....	8
6. BMI	9
7. Fysisk aktivitet.....	9
8. Rygning.....	10
9. Hash	10
10. Alkohol.....	11
11. Referencer	12

Resultater:

- 94 % trives godt i skolen
- 49 % har høj social kompetence
- 87 % af eleverne synes, de har det godt for tiden
- 82 % af eleverne har det godt derhjemme
- 64 % spiser morgenmad på alle skoledage
- 68 % er fysisk aktive mindst 2 gange om ugen
- 14 % får sjældent eller aldrig motion i fritiden
- 3 % er dagligrygere
- 68 % har aldrig prøvet at ryge
- 60 % har aldrig været fulde
- 18 % af eleverne er moderat overvægtige, 4,5 % er svært overvægtige
- 19 % har ikke nogen voksen at tale fortroligt med

Konklusion:

Igennem adskillige år har der været en god udvikling med hensyn til rygning, alkohol og hash, men i skoleåret 2015-16 har der været en lille ændring til det værre. Der er stadig få dagligrygere, men andelen, der aldrig har været fulde er faldet i forhold til 2014-15. Ligeledes er der flere, der har prøvet at ryge hash sammenlignet med 2014-15. Rygere har en større sandsynlighed for at prøve hash og drikke alkohol end ikke-rygere. Det er således særdeles vigtigt at fortsætte med en forebyggende indsats i folkeskolen med det formål at undgå, at de unge begynder at ryge.

Andelen af svært overvægtige elever er faldet gennem flere år.

Langt de fleste elever trives godt i skolen og derhjemme.

Mange af de unge i 9. klasse har gode sociale kompetencer, men en mindre gruppe kræver særlig opmærksomhed, da de ikke har det godt, mangler voksenkontakt og har oplevet mange svære eller alvorlige ting i deres liv.

Baggrund og materiale

Sundhedstjenesten i Ishøj Kommune tilbyder udskolingsundersøgelse til alle elever i 9. klasse. Eleverne informeres om undersøgelsen via skolens intranet med et link til et spørgeskema, lavet i kommunens analyseprogram, SurveyMonkey, som eleverne bliver bedt om at udfylde inden undersøgelsen. Eleverne tilbydes en individuel undersøgelse og samtale med børne-ungelægen. SurveyMonkey er en anonym spørgeskemaundersøgelse, hvor man derfor ikke kan se den enkelte elevs besvarelse.

I udskolingsundersøgelsen 2016-17 anvendes Skolesundhed.dk i stedet for SurveyMonkey. Det er et dialogværktøj baseret på spørgeskemaer målrettet forældre, børn og unge og som giver kommunen et overblik over trivsel og sundhed på både klasse-, skole- og kommuneniveau i form af børne- og ungeprofiler. Skolesundhed.dk kan både anvendes anonymt og på CPR-niveau. Skolesundhed.dk arbejder sammen med sundhedstjenestens journalsystem, Novax, sådan at elevernes besvarelser, når de laves på CPR-niveau, kan ses i deres journaler i Novax.

Der var 200 indskrevne elever i 9. klasse i skoleåret 2015-16. Heraf var 191 til udskolingsundersøgelse (95,5 %), og 175 har besvaret spørgeskemaet (87,5 %). Højde og vægtmålinger er taget fra elevernes journaler, så her indgår målinger fra alle de elever, der har været til udskolingsundersøgelse

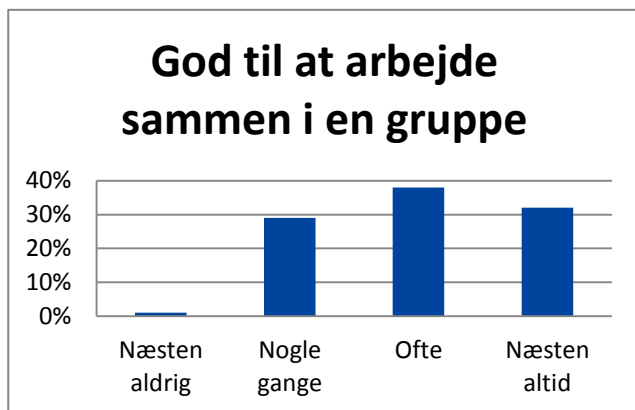
Formålet med sundhedsprofilen for 9. årgang er at følge sundhedsadfærden blandt 9. klasse eleverne i Ishøj Kommune. Profilen kan benyttes som et redskab i det tværfaglige samarbejde i forbindelse med forebyggende og sundhedspædagogiske tiltag og giver mulighed for at målrette indsatsen mod de eventuelle problemer, som sundhedsprofilen viser. Sundhedsprofilen gør det muligt at sammenholde resultaterne fra de enkelte skoler i kommunen og at sammenholde profilen for 9. årgang i Ishøj Kommune med 9. årgang i andre kommuner.

I sundhedsprofilen fra 2014-15 blev flere af resultaterne sammenlignet med 'Skolebørnsundersøgelsen 2014' (1). I 2015-16 blev der anvendt nogle spørgsmål fra denne undersøgelse, som kan give en pejling på elevernes sociale kompetence, idet man ved, at denne funktion kan have afgørende indflydelse på de unges dannelse og udvikling. Nogle af resultaterne fra sundhedsprofilen 2015-16 vil blive sammenlignet med resultater fra en fælleskommunal sundhedsprofil for udskolingselever, der mest omhandler skoleåret 2014-15, men også har nogle resultater med fra 2015-16. Denne rapport er udkommet oktober 2016 (2).

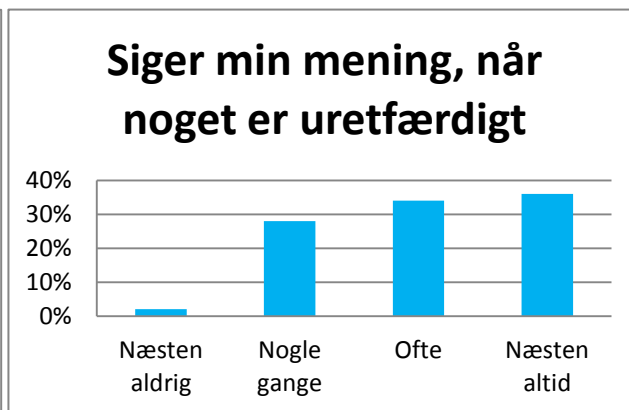
*Skolebørnsundersøgelsen er en international skolebørnsundersøgelse, som har været foretaget cirka hvert fjerde år siden 1984, og som Danmark er en del af. Skolebørnsundersøgelsen er baseret på et repræsentativt udsnit af danske skoleelever i femte, syvende og niende klasse og udgør det danske bidrag til det internationale forskningsprojekt 'Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) – a WHO cross-national survey'. HBSC er et spændende forskningssamarbejde om 11-, 13- og 15-åriges sundhed, trivsel og sundhedsadfærd. Der er 43 deltagende lande i Europa og Nordamerika (3).

Sociale kompetencer

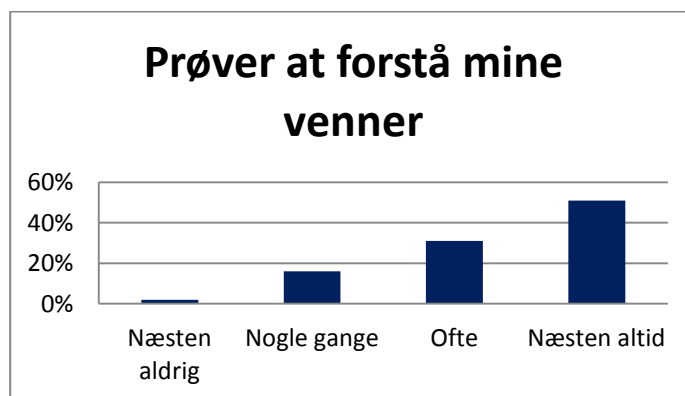
Social kompetence er en evne, som sætter mennesker i stand til at håndtere social kontakt og engagere sig i deres liv. Det er et eksempel på det, der kaldes det funktionelle aspekt af mental sundhed. De tre spørgsmål handler om henholdsvis samarbejdsevne, evnen til at sige fra og empati.

Figur 1. Evne til samarbejde. Ishøj 2015-16

Figur 2. Sige sin mening. Ishøj 2015-16

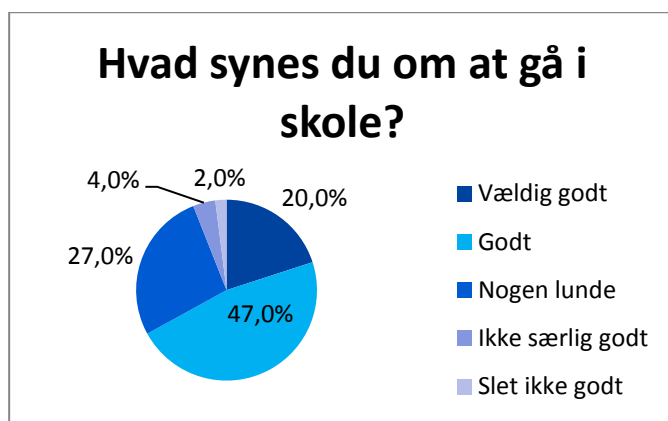
Figur 3. Prøve at forstå sine venner Ishøj 2015-16.

I Skolebørnsundersøgelsen har man valgt at definere høj social kompetence som at man svarer positivt ('Næsten altid', eller 'Ofte') på alle tre spørgsmål. I Skolebørnsundersøgelsen er der 63 %, der ud fra denne definition har høj social kompetence. I Ishøj er der 49 %.

Skole og trivsel

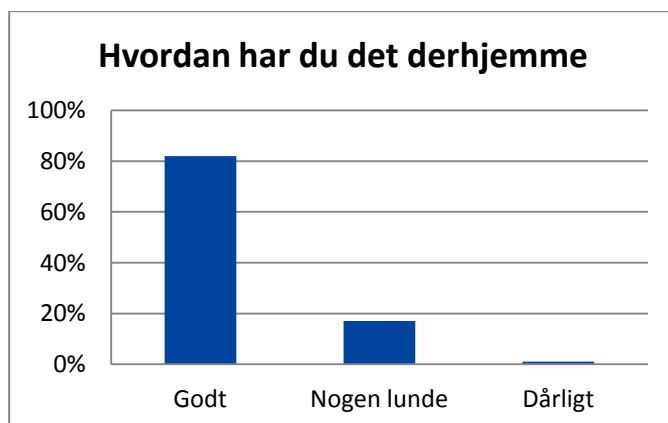
Skoletrivsel

Som de tidligere år svarer hovedparten af eleverne, at de er glade for at gå i skole. 67 % synes godt eller vældig godt om at gå i skole. 6 % synes ikke særligt godt eller synes slet ikke om at gå i skole, hvilket er en fordobling fra 2014-15, hvor det gjaldt for 3 %. I den fælleskommunale rapport for 2014-15 svarer 5 %, at de ikke synes særlig godt om eller slet ikke kan lide skolen.

Figur 4. Trivsel i skolen. Ishøj 2015-16

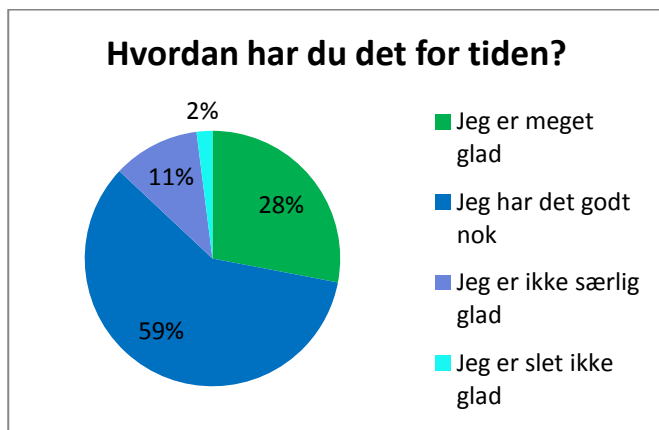
Trivsel i hjemmet

Figur 5. Trivsel derhjemme. Ishøj 2015-16

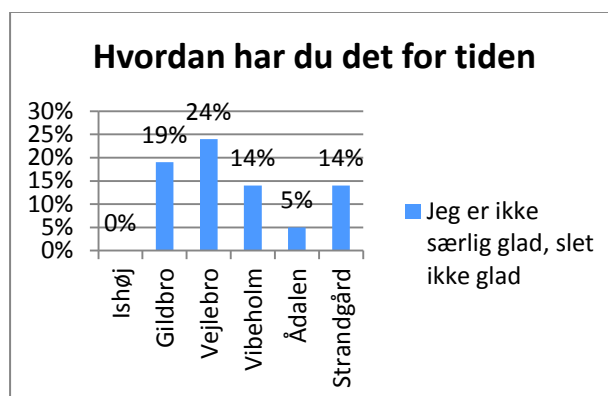
82 % svarer, at de har det godt derhjemme, 17 % at de har det nogen lunde, og 1 % svarer, at de har det dårligt derhjemme.

Almen trivsel

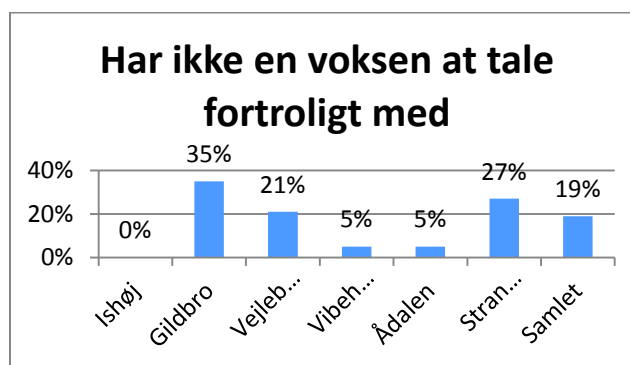

Figur 6. Trivsel generelt. Ishøj 2015-16

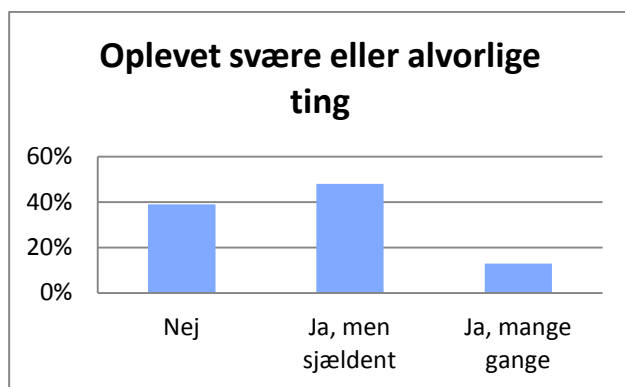
2 % svarer, at de slet ikke er glade, mens 11 % svarer, at de ikke er særlig glade for tiden. Det er bekymrende mange, men uændret fra sidste år. I den fælleskommunale rapport svarer 6 % at de ikke er særlig glade eller slet ikke glade. Som det ses af figur 7 er der stor forskel skolerne imellem på, hvordan eleverne trives.

Figur 7. Elevernes trivsel i forhold til skoler. Ishøj 2015-16

Figur 8. Voksenkontakt i forhold til skoler. Ishøj 2015-16

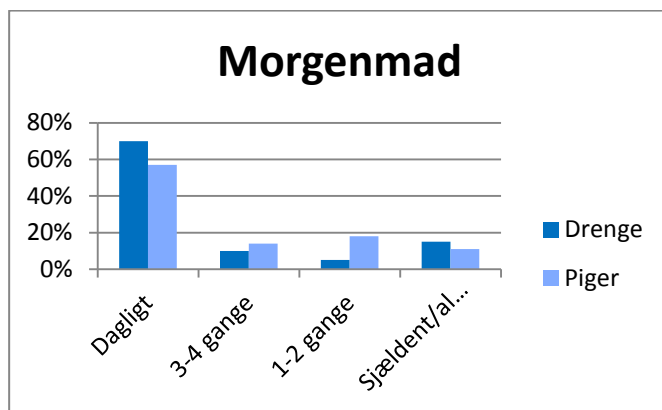
Figur 9. Oplevet svære ting i livet. Ishøj 2015-16

Spørgsmålet lyder, om de unge har været udsat for meget svære eller alvorlige ting i deres liv. 13 % svarer, at det har de mange gange. Det er meget forskelligt, hvad der opleves som meget svære ting. Det kan være sygdom, skilsmisse, problemer i hjemmet, uvenskab, svigt fra kammeraters side eller ulykker. Under alle omstændigheder er det vigtigt at have en voksen at tale med, når det drejer sig om mere alvorlige problemer, og det svarer 19 %, at de ikke har. Det taler jeg med de unge om, og nogen gange viser der sig alligevel at være en slægtning, en lærer eller en pædagog, som de ved de kan gå til med deres problemer. Hvis det ikke er tilfældet, inddrages evt. forældre eller lærer og der oplyses om eller henvises til andre muligheder, som for eksempel Ungerådgivningen på CBH vest.

I skoleåret 2014-15 var der også 19 %, der svarede, at de ikke havde en voksen at tale med. I 2013-14 var det 10 %.

Sundhedsadfærd

Spisevaner

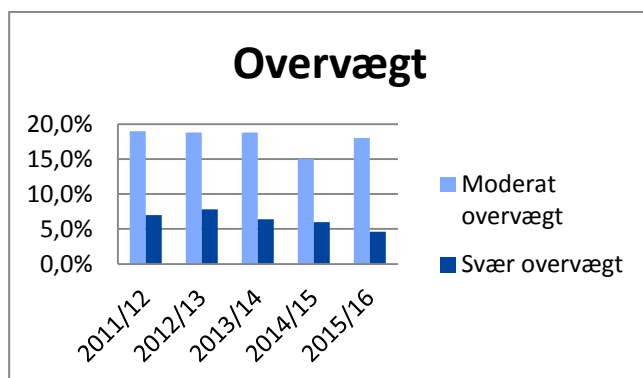

Figur 10. De unges morgenmadsvaner. Ishøj 2015-16

64 % af eleverne spiser morgenmad på alle skoledage. Flere drenge end piger spiser morgenmad dagligt: 70 % af drengene mod kun 57 % af pigerne. 15 % af drengene og 11 % af pigerne spiser sjældent eller aldrig morgenmad på skoledage. I den fælleskommunale rapport svarer 71 %, at de spiser morgenmad på alle skoledage.

76 % spiser frokost på alle skoledage.

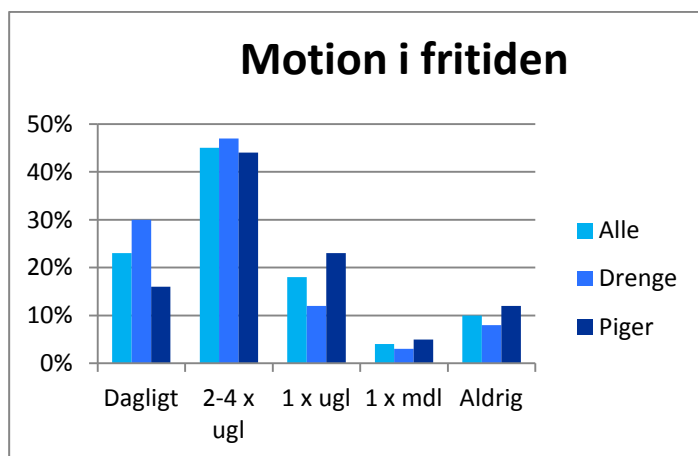
Vægtstatus

Figur 11. Udvikling i overvægt ved udskolingen 2011/12-2015/16

Den samlede overvægt er steget lidt fra 2014-15, hvor den var 21 % mod 22,6 % i 2015-16. Det er værd at bemærke, at svær overvægt er faldet fra 6 % i 2014-15 til 4,6 % i 2015-16. De svært overvægtige er særligt udsatte, dels fordi det er svært at reducere overvægten, når den er blevet meget udtalt, dels fordi risikoen for livsstilssygdomme stiger med overvægten.

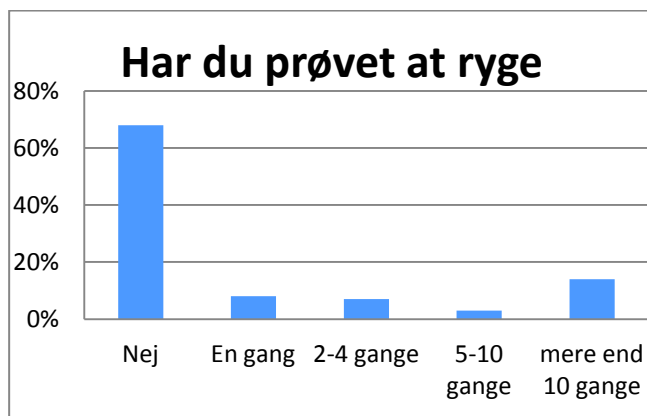
Fysisk aktivitet

Figur 12. Motion, der gør forpustet eller svedig. Ishøj 2015-16

23 % af eleverne svarer at de motionerer dagligt, 45 % motionerer 2-4 gange om ugen, sådan at de bliver forpustede eller svedige. Det betyder, at ca. en tredjedel kun er fysisk aktive en gang om ugen eller sjældnere. Pigerne motionerer, som de tidligere år, mindre end drengene, idet 40 % af pigerne motionerer 1 gang om ugen eller sjældnere. For drengene gælder det for 23 %.

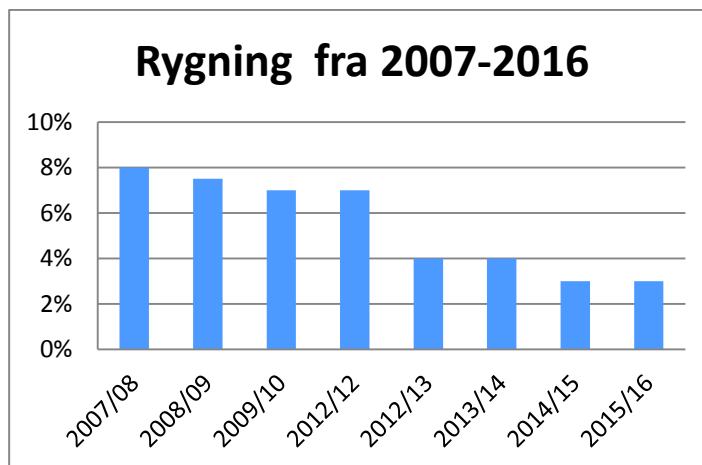
Rygning

Figur 13. Rygevaner i 9. klasse. Ishøj 2015-16

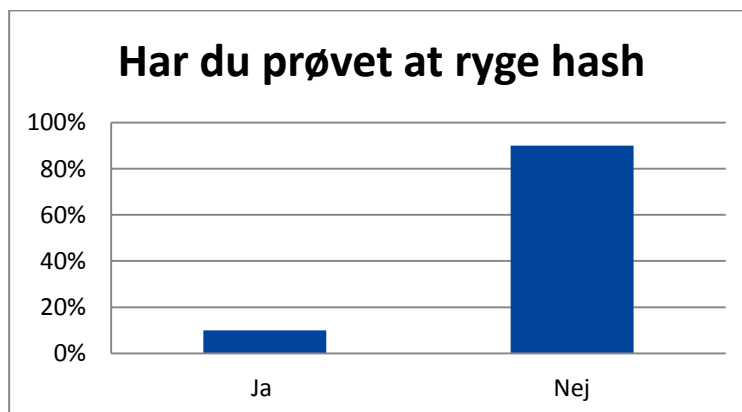
68 % af de unge i 9. klasse har aldrig prøvet at ryge. For pigernes vedkommende er det 79 %, for drengenes 56 %. I den fælleskommunale rapport svarer 71 % at de aldrig har prøvet at ryge.

3 % er dagligrygere, 6,5 % ryger lejlighedsvist. I figur 14 ses det, at antallet af dagligrygere er faldet støt siden 2007-08, hvor 8 % var dagligrygere.

Figur 14. Ændring i dagligrygere over tid. Ishøj 2015-16

Hash

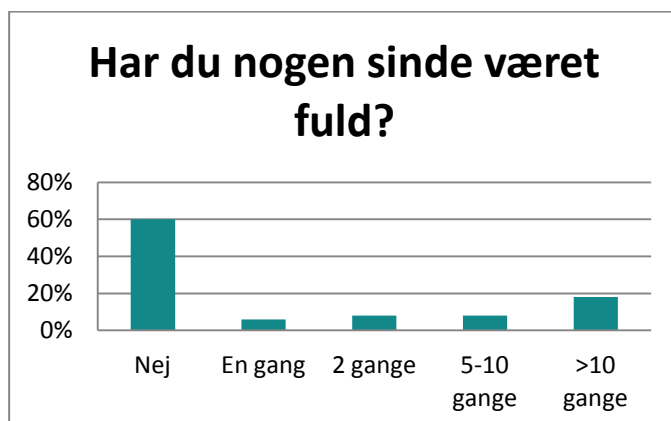

Figur 15. Hashrygning blandt unge. Ishøj 2015-16

10 % af udskolingseleverne har prøvet at ryge hash. Tallet har siden 2007-08 svinget mellem 5 % og 10 %. I den fælleskommunale rapport har 8 % prøvet at ryge hash. De fleste har blot prøvet det en eller to gange.

I 2014-15 havde 5 % prøvet at ryge hash.

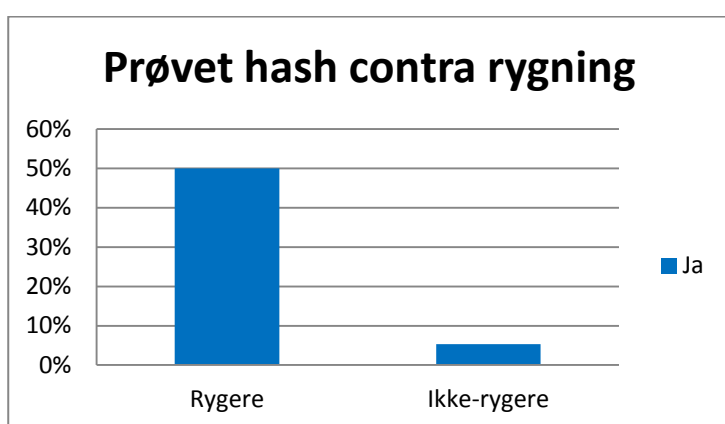
Alkohol

Figur 16. Alkoholvaner i 9. klasse. Ishøj 2015-16

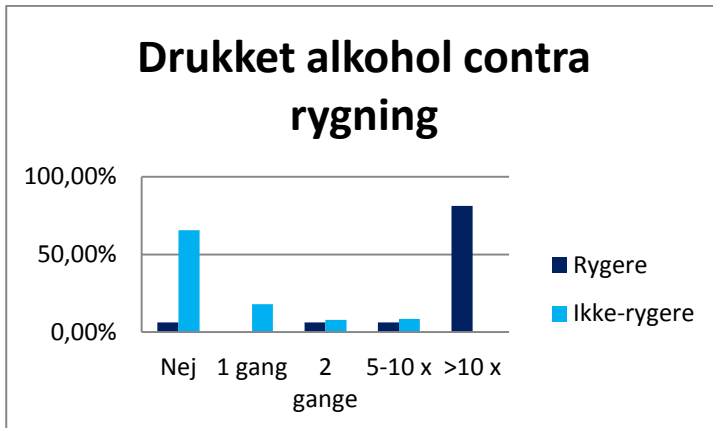
Andelen af elever, der aldrig har drukket alkohol, har gennem flere år ligget højt i Ishøj og højere end resultaterne fra den fælleskommunale rapport. Det er stadig tilfældet, men andelen er lavere i 2015-16 end i 2014-15, hhv. 60 % og 75 %. Det samme gør sig gældende i den fælleskommunale rapport, hvor andelen, der aldrig har været fulde, er 40 % i 2015-16 mod 49 % i 2014-15.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI, har 2015 lavet en ungeprofilundersøgelse, udført som en spørgeskemaundersøgelse på skolesundhed.dk. Undersøgelsen indeholder de samme spørgsmål, som i år anvendes i udskolingsundersøgelserne i 7. og 9. klasse i Ishøj. I ungeprofilundersøgelsen har man kigget på sammenhængen mellem cigaretrykning og hashrykning og har fundet, at 71 % af dagligrygerne i 9. klasse har prøvet at ryge hash mod 2 % af dem, der ikke ryger. I Ishøj er der så få dagligrygere, at det ikke giver mening at lave helt den samme sammenligning. I stedet er der nedenfor sammenlignet dagligrygeres og lejlighedsrygeres hashrykning. Her ses det, at 50 % af rygerne har prøvet at ryge hash, mens det gælder for 5 % af dem, der ikke ryger.

Figur 17. Hashrykning blandt rygere og ikke-rygere. Ishøj 2015-16

Tilsvarende er der nedenfor sammenlignet alkoholforbruget hos rygere og ikke-rygere. Som nævnt er der så få rygere, at resultaterne skal tages med forbehold, men der er en tydelig tendens, da kun 6 % af rygerne aldrig har drukket alkohol, mens 81 % har drukket alkohol mere end 10 gange. Til sammenligning har ingen af ikke-rygerne drukket alkohol mere end 10 gange og 65,5 % aldrig drukket alkohol.

Figur 18. Alkoholforbrug blandt rygere og ikke-rygere. Ishøj 2015-16

Referencer:

1. Skolebørnsundersøgelsen udgør det danske bidrag til det internationale forskningsprojekt Health Behaviour in School-aged Children, HBSC. HBSC er gennemført 9 gange siden 1984
2. Fælleskommunal Sundhedsprofil for udskolings elever skoleåret 2014-15 og 2016-16. Tove Billeskov og Tine Keiser-Nielsen
3. Rasmussen M, Pedersen TP, Due P, red. Skolebørnsundersøgelsen 2014. København: Statens Institut for Folkesundhed 2015. www.si-folkesundhed.dk og www.hbsc.dk
4. Ungeprofilundersøgelsen 2015, SFI

November 2016